

[Gert Petersen]

eksempler på konflikter, der først kan løses, når et tyrannisk regime er bragt til fald.

Men så er der også hele det sæt af konfliktårsager, der hedder stormagternes indblanding, både i kraft af direkte indblanding under kampen for at erstatte den gamle imperialismen med nye interesseskæbninger og i kraft af den indirekte gennem de overførsler af våben, der i løbet af de allerseneste år er taget til som aldrig før. Også disse konfliktårsager, der ikke har dybe historiske rødder, kunne fjernes relativt hurtigt.

For at afrunde billedet bør det slås fast, at de allerfleste af disse konflikter udspilles på en baggrund af den allerstørste fattigdom, og selvfølgelig giver fattigdommen næring for nationalisme og lydighed over for de stores tilbud og frierier. Verdens deling i en velhavende fjerdedel eller femtedel og alle de øvrige, der lever i den yderste fattigdom, er måske den alleralvorligste konfliktårsag af alle, og også den kunne, om ikke fjernes med det samme, så i hvert fald reduceres kraftigt, hvis der var vilje til det.

Stillet over for disse kolossale problemer kan man så spørge sig selv, om dette lille land, Danmark, kan gøre meget fra eller til. Hertil vil jeg svare ja, og det lidet, vi kan gøre, bør vi gøre. Og videre: vor lidenhed er i hvert fald ikke nogen undskyldning for at gøre det forkerte. Vor lidenhed er ikke nogen undskyldning for, at vi afstiver det sydafrikanske regime, som er selve kræftbylden i det sydlige Afrika, ved at udvide vor handel med Sydafrika netop i denne situation. Jeg tænker naturligvis på kulindkøbene. Vor lidenhed er heller ikke nogen undskyldning for, at vi styrker Ian Smith-regimets anseelse ved officielt at modtage en af hans ministre. Vor lidenhed var en meget dårlig undskyldning for det hastebesøg, en tidligere dansk udenrigsminister aflagde hos shahen af Iran for at undskylde, at iranske studenter i Danmark havde fået lov til at protestere imod tyranniet. Vor lidenhed er en meget dårlig undskyldning for den passivitet, Danmark udviser i den internationale debat om nedrustning, hvor vi højst kan tage os sammen til at foreslå nogle nye undersøgelser af problemerne. Og vor lidenhed er ingen god undskyldning for, at Danmark bare cykler med i NATO og inden for EF-samarbejdet om udenrigspolitik uden at sige fra, når EF på

fransk initiativ blander sig i en borgerkrig i Zaïre, eller når NATO-general Haig vil udvide NATO-området til at omfatte hele Atlanterhavet, eller når præsident Carter i strid med givne løfter iværksætter produktion af komponenter til neutronbomben.

Jeg vil ikke benægte, at der har været positive ansatser i dansk udenrigspolitik, ansatser, der for resten blev skabt, medens den nuværende udenrigsminister var i skarp opposition til dem. Det er i sandhed ikke hans skyld, at Danmark i dag har et godt forhold til Angola og Moçambique. Men det lange træk i dansk udenrigspolitik skyldes dog den nære tilknytning til, ja, underordning under Vestens stormagter, især USA og de store EF-lande. Man husker, hvor længe det varede, før Danmark turde komme med bare et lille kritisk pip mod USAs krig i Indokina, eller den lammende virkning, som NATO-staternes Parisaftaler i en lang årrække udøvede på Danmark.

I dag kommer denne tilknytning dog især til udtryk i almindelig passivitet og ja-sigeri. Da FN i forsommeren drøftede nedrustning uden synderligt resultat, men så sandelig også uden bemærkelsesværdige danske initiativer, blev der samtidig holdt et NATO-møde i Washington, hvor der blev opnået resultater. Der blev nemlig med dansk tilslutning opnået enighed om oprustning, ekstra 3 pct. om året i en 5-årig periode.

I SF er vi som bekendt af den opfattelse, at Danmark bør holde sig uden for militærblokkene, uden for NATO. Vi er ikke rigtig trængt igennem med opfattelsen, det skal jeg erkende, men vi har ikke opgivet den af den grund. På den anden side vil vi heller ikke acceptere, at NATO-medlemskabet bruges som undskyldning for den kolossale passivitet, Danmark udviser i spørgsmål vedrørende international spænding, kaprustning og såkaldt terrorbalance.

Nogle konfliktårsager er der som sagt mulighed for at fjerne. Andre vil det tage lang tid at overvinde, blandt dem nationalismen som den vigtigste. Men blandt de konfliktårsager, der kan fjernes, er også nogle af de allerfarligste, måske dem, der er roden til mange af de andre. Tænk hvis de 400 mia dollars, der nu bruges på global oprustning, blev anvendt til overvindelse af den globale fattigdom, tænk hvis den industrialiserede verden indstillede eller radikalt nedskar vå-